

Informatīvais ziņojums “Par risinājumiem COVID-19 seku pārvarēšanai sociālajā un uzņēmējdarbības jomā”

Lai atbildīgi, mērķtiecīgi un izlēmīgi rīkotos COVID-19 radīto seku novēršanai sociālā un uzņēmējdarbības jomā, nepieciešama rīcība trīs virzienos:

- 1. sociālais atbalsts (slimības lapu apmaksā) darbiniekiem, sedzot uzņēmējiem darba devēja maksājamā darbinieka slimības pabalsta apmēru,**
- 2. nodokļu risinājumi,**
- 3. uzņēmējdarbības atbalsts finanšu instrumentu veidā.**

1. Sociālais atbalsts (slimības lapu apmaksā) darbiniekiem, sedzot uzņēmējiem darba devēja maksājamā darbinieka slimības pabalsta apmēru - Labklājības ministrija sagatavo priekšlikumus kā COVID-19 pandēmijas laikā solidārā veidā sniegt terminētu valsts atbalstu darba devējiem darba nespējas lapu apmaksai, to veicot no speciālā budžeta līdzekļiem.

2. Nodokļu risinājumi:

Atbilstoši spēkā esošajā normām likumā "Par nodokļiem un nodevām" ir paredzēti šādi tiesiskie risinājumi nodokļu saistību izpildei:

1) sadalīt termiņos uz laiku līdz vienam gadam, skaitot no iesnieguma iesniegšanas dienas (ar nodokļu deklarācijām aprēķināto) nodokļu maksājumu samaksu. Piešķirot minēto nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu, nokavētajiem nodokļu maksājumiem tiek aprēķināta nokavējuma nauda 0.0125% par katru dienu visā kavējuma periodā;

2) sadalīt termiņos vai atlikt uz laiku līdz vienam gadam nokavēto nodokļu maksājumu samaksu, ja termiņa nokavējums radies nepārvaramas varas rezultātā (ņemot vērā, ka viens no nepārvaramas varas apstākļiem ir arī masu saslimšana jeb epidēmija). Piešķirot minēto nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu, nokavējuma nauda par visu nokavējuma periodu nodokļu maksātāja nokavētajiem nodokļu maksājumiem netiek aprēķināta.

Papildus piedāvātais tiesiskais risinājums, kas iestrādājams normatīvajā regulējumā:

Sadalīt termiņos vai atlikt uz laiku līdz trīs gadiem nokavēto nodokļu maksājumu samaksu nodokļu maksātājiem **Ministru kabineta noteiktajās nozarēs finansiālo grūtību pārvarēšanai, ja termiņa nokavējums radies Covid-19 ietekmes rezultātā. **Nepieciešams saskaņojums ar Eiropas Komisiju.****

Šāds regulējums tiks attiecināts ne tikai uz nodokļu maksātājiem, kuriem radušās (radīsies) grūtības ar aktuālo nodokļu maksājumu samaksu, bet arī uz nodokļu maksātājiem, kuriem jau šobrīd ir piešķirts kāds no nodokļu samaksas termiņa pagarinājumiem saskaņā ar likumu “Par nodokļiem un nodevām” 24.pantu un tiem radušās grūtības ar attiecīgo maksājumu segšanu. Lai pārkvalificētos jaunajam nodokļu samaksas termiņa pagarinājumam, nodokļu maksātājam ir jāatbilst nosacījumam – nodokļu maksātājs veic aktīvu sadarbību ar nodokļu administrāciju,

kā arī jābūt iesniegtam motivētam iesniegumam ar lūgumu piešķirt atlikušajam (nesamaksātajam) nokavētajam nodokļu maksājumam jauno nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu.

Jānorāda, ka, piešķirot minēto nodokļu samaksas termiņa pagarinājumu, nokavējuma nauda par visu nokavējuma periodu nodokļu maksātāja nokavētajiem nodokļu maksājumiem netiks aprēķināta.

Veicināt naudas līdzekļu atgriešanu uzņēmējiem, nosakot, ka Valsts ieņēmumu dienests, veicot nodokļu administrēšanas pasākumus, **atmaksā apstiprināto pievienotās vērtības nodokļa (PVN) summu visiem nodokļu maksātājiem 30 dienu laikā pēc PVN deklarācijas iesniegšanas termiņa**, tās neuzkrājot līdz taksācijas gada beigām, nosakot, ka tas stājas spēkā 2020.gada 1.aprīlī. Norma var tikt pārskatīta ar 2021.gadu, ja tiek konstatēti pamatoti iemesli. Ietekme uz budžeta ieņēmumiem ieviešanas gadā indikatīvi ir - 60 milj. eiro.

Ņemot vērā ārkārtas situāciju Latvijā un citur pasaulē un tās rezultātā radīto ekonomiskās aktivitātes kritumu, veicot grozījumus normatīvajā regulējumā paredzēt, ka IIN maksātāji, kas veic saimniecisko darbību, 2020. gadā var **neveikt IIN avansa maksājumus** (par to neveikšanu netiks rēķināta nokavējuma nauda). Ietekme uz budžeta ieņēmumiem pasākuma ieviešanas gadā indikatīvi ir negatīva 30-35 milj. eiro, t.sk. 24-28.milj. pašvaldību un 6-7 milj. valsts budžetā.

Kā papildu piesardzības pasākumu, nodrošināt iespēju visiem uzņēmumiem pagarināt gada pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas termiņu vismaz līdz 31.jūlijam¹.

3. Uzņēmējdarbības atbalsts finanšu instrumentu veidā:

Paredzēt COVID-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem atbalsta instrumentus- kredītu garantijas krīzes risinājumam, kā arī aizdevumus krīzes risinājumam. Programmas nepieciešams saskaņot ar Eiropas Komisiju.

1) Garantiju nosacījumi (programmā uz katriem 10-15 miljoniem EUR riska seguma ir iespēja sniegt atbalstu ap 100 miljonu EUR apmērā):

- Atbalstāmais uzņēmums- mazie un vidējie komersanti, lielle uzņēmumi;
- Nav nonācis finanšu grūtībās līdz COVID-19 krīzei;
- Garantijas apmērs līdz 50%;
- Garantijas maksimālā summa līdz 5 miljoniem EUR vienam uzņēmumam;
- Garantijas maksimālais termiņš ir līdz 10 gadiem;
- Garantija tiek izsniegta par esošām saistībām (investīciju aizdevumi, finanšu līzings), kredītiestādei atliekot pamatsummas maksājumus līdz diviem gadiem;
- Garantija var tikt izsniegta arī par apgrozāmo līdzekļu aizdevumu līdz trīs gadiem (gan uzņēmumam uzņemoties jaunas saistības, gan restrukturizējot esošo kredītiestādes piešķirto apgrozāmo līdzekļu aizdevumu).
-

2) Aizdevumu nosacījumi krīzes risinājumam (programmā uz katriem 25 miljoniem riska seguma iespēja sniegt atbalstu ap 100 miljonu EUR apmērā):

¹ Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma subjektiem šobrīd noteikts, ka gada pārskats VID jāiesniedz ne vēlāk kā mēnesi pēc gada pārskata apstiprināšanas un ne vēlāk kā četrus mēnešus pēc pārskata gada beigām, tas ir līdz 1.maijam, savukārt tādas sabiedrības, kuras ir lielas, sabiedrības gada pārskatus var iesniegt ne vēlāk kā septiņus mēnešus pēc pārskata gada beigām, tas ir līdz 31.jūlijam.

- Atbalstāmais uzņēmums- mazie un vidējie komersanti, lielie uzņēmumi;
- Nav nonācis finanšu grūtībās līdz COVID-19 krīzei;
- Aizdevums jaunu apgrozāmo līdzekļu finansēšanai;
- Maksimālā summa līdz 1 miljonom EUR vienam uzņēmumam,
- Maksimālais termiņš līdz 3 gadiem;
- Pamatsummas labvēlības periods (*grace*) līdz 12 mēnešiem;
- Būtiski samazinātas nodrošinājuma prasības;
- Samazināta/subsidēta % likme;

Lai finansētu COVID-19 ierobežošanas pasākumus:

1. Finanšu ministrija sagatavo MK rīkojuma projektu par apropriāciju pārdalēm, samazinot visu valsts budžeta finansētu iestāžu izdevumus komandējumiem par 10% (1,5 milj. EUR), lai nodrošinātu papildu finansējumu valsts budžeta programmā "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem".
2. Pieņemot lēmumus par pandēmijas pasākumiem, virzītājs vienlaikus novērtē finansiālās ietekmes (ieņēmumi, izdevumi) un sadalījumu pa budžeta līmeņiem, kāda ietekme uz valsts budžetu un kāda uz pašvaldību budžetiem.

Nepieciešama diskusija par iespēju steidzami sagatavot vienu speciālu terminētu likumprojektu COVID-19 seku pārvarēšanai, tajā ietverot nodokļu, sociālās aizsardzības, atbalsta uzņēmējdarbībai, LNG palielināšanas, apropriāciju pārdaļu un citus nozarēm nepieciešamos jautājumus, kas tieši saistīti ar krīzes ātrai un efektīvai pārvarēšanai. Galvenā atbildīgā Finanšu ministrija.

Finanšu ministrs

J.Reirs